

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Министерство на културата

ЗА П О В Е Д

№ РД 09 – г.

На основание чл. 13д, ал. 2, т. 2 от Закона за професионалното образование и обучение, при спазване изискванията на чл. 66, ал. 1 и 2 от Административнопроцесуалния кодекс и във връзка с осигуряване на обучението по учебен предмет

У Т В Ъ Р Ж Д А В А М

Учебна програма за специфична професионална подготовка по учебен предмет **Комбинаторика и цветознание** за специалност код **2130701 „Графичен дизайн“**, професия код **213070 „Графичен дизайнер“** и специалност код **2130601 „Компютърна графика“**, професия код **213060 „Компютърен график“** от професионално направление код **213 „Аудио-визуални изкуства и техники; производство на медийни продукти“**.

Учебната програма влиза в сила от учебната 2018/2019 година.

БОИЛ БАНОВ

Министър на културата

Съгласувано с:

Р. Димитров - зам.-министър:

Кр. Стефова - гл. секретар:

Т. Цветанова - директор на дирекция ПООП:

Е. Михайлова – директор на дирекция СИХО:.....

Изготвил: Р. Базайтова – гл. експерт в дирекция СИХО:

МИНИСТЕРСТВО НА КУЛТУРАТА

УЧЕБНА ПРОГРАМА

ЗА СПЕЦИФИЧНА ПРОФЕСИОНАЛНА ПОДГОТОВКА

ПО

КОМБИНАТОРИКА И ЦВЕТОЗНАНИЕ

УТВЪРДЕНА СЪС ЗАПОВЕД №

ПРОФЕСИОНАЛНО НАПРАВЛЕНИЕ:

код 213

**АУДИО-ВИЗУАЛНИ ИЗКУСТВА И ТЕХНИКИ;
ПРОИЗВОДСТВО НА МЕДИЙНИ ПРОДУКТИ**

ПРОФЕСИЯ: 213070 Графичен дизайнер

СПЕЦИАЛНОСТ: 2130701 Графичен дизайн

ПРОФЕСИЯ: 213060 Компютърен график

СПЕЦИАЛНОСТ: 2130601 Компютърна графика

I. ОБЩО ПРЕДСТАВЯНЕ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА

Учебната програма по учебен предмет **Комбинаторика и цветознание** е предназначена за професията **Графичен дизайнер**, специалност **Графичен дизайн** и професията **Компютърен график**, специалност **Компютърна графика** от професионално направление **Аудио-визуални изкуства техники; производство на медийни продукти**, съгласно типовия учебен план за професионално образование с придобиване на трета степен на професионална квалификация, дневна форма на обучение, с прием след завършено основно образование.

В учебната програма е включен материал, с овладяването на който се цели въвеждане на учениците в професията и специалността и получаване на необходимите знания и умения.

Чрез учебното съдържание по предмета обучаемите да добиват обща представа за основните принципи на комбинаториката и цветознанието. Задачата на тази дисциплина е да разшири мирогледа на бъдещите дизайнери, като интерпретира композицията, преди всичко с цел постигане на познания за същността и смисъла на художествения образ при обектите на дизайна, за овладяване умения да се ръководи и манипулира въздействието на дизайна върху възприятията на човека, в името на определен търсен художествен ефект в графичния проект.

Учениците се запознават с категориите форма и пространство, „симетрия” и „ритъм”, принципите за хармонично съчетаване на цветовете, психологията на възприятието, влиянието на форма и цвят върху човешките емоции, зрителните илюзии, възможностите за прилагането на тези знания при създаване на графичните проекти. Научават се да разпознават и класифицират вида на формите, модулните мрежи, а също и процеса на създаване на графични изображения в това число графични знаци.

Учебното съдържание е разпределено в девет раздела, като в тях се конкретизира броят на учебните часове и включените теми. Всяка тема се разпределя от учителя в началото на учебната година.

Обучението по предмета се извършва във взаимовръзка с учебните предмети от отрасловата и специфичната професионална подготовка.

Спецификата на обучението налага учебният процес да се провежда в специализирани кабинети, оборудвани с проектор и дъска, необходими са достатъчно големи и удобни маси, върху които да може да се разполагат по-големи формати. Приложният характер на учебния предмет изисква онагледяване с разнообразни материали и репродукции на художествени произведения, дело на водещи специалисти в областта, посещение на традиционни и мултимедийни изложби, виртуални библиотеки, сайтове и др.

II. ЦЕЛИ НА ОБУЧЕНИЕТО ПО УЧЕБНИЯ ПРЕДМЕТ

С обучението си по комбинаторика и цветознание се цели учениците да усвоят знания и умения за естетическото, творческо и професионално интерпретиране на формата и цвета, психологията на възприятието им с цел създаване на стабилна практическа и теоретична основа в графичния дизайн. Учениците трябва да придобият начални умения за прилагане на получените знания при решаване на конкретни проблеми в бъдещата си професионална дейност.

Изучаването на комбинаторика и цветознание съдейства за общотехническата подготовка на учениците, за развиване на професионалните им интереси и за формиране на творческо отношение към графичното проектиране.

Основните задачи на учебно-възпитателната работа по предмета са:

- да се изяснят и осмислят от учениците основните понятия в комбинаториката и цветознанието;
- да се развиват познавателните интереси на учащите се към производството на рекламни продукти;
- на основата на придобитите знания учениците да придобият елементарни умения за творческо прилагане на основните графични изразни средства;
- да се формират качества на: точност, самостоятелност, творчество, умения за преодоляване на трудностите. Учениците трябва да придобият начални умения за прилагане на получените знания при решаване на конкретни проблеми в бъдещата си производствена дейност.

С усвояването на знания по комбинаторика и цветознание се постига ефективност и високи показатели за определяне на нивото на познание в областта на приложната графика, уточняване на значението му за повишаване на производителността на труда и качеството на произвежданата продукция.

Изучаването на комбинаторика и цветознание съдейства за общотехническата подготовка на учениците, за развиване на професионалните им интереси и за формиране на творческо отношение към проектирането на различни рекламни продукти.

Основните задачи на учебно-възпитателната работа по предмета са:

- да се изяснят и осмислят от учениците основните понятия в комбинаториката и цветознанието;
- да се развиват познавателните интереси на учащите се към съвременната рекламна индустрия;

- на основата на придобитите знания учениците да придобият елементарни умения за творческо интерпретиране на художествения образ;

- да се формират качества на: точност, самостоятелност, творчество, умения за преодоляване на трудностите.

III. РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА УЧЕБНОТО ВРЕМЕ

Общият брой учебни часове по учебния предмет **Комбинаторика и цветознание** се разпределя по класове в съответствие с утвърдения учебен план.

КЛАС	Брой учебни седмици	Общ брой часове
IX	36	72

IV. УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ

Структурирането на учебното съдържание е по раздели и теми. За всеки раздел в програмата са записани препоръчителен брой учебни часове и теми. Учителят конкретизира броя на учебните часове за всяка тема в съответствие с посочените за раздела. Учителят разпределя броя на часовете, предвидени по учебния план и по учебната програма в годишното си разпределение.

За постигане целите на обучението учителят разпределя учебните часове за нови знания, упражнения и контрол.

ПЪРВИ ГИМНАЗИАЛЕН ЕТАП

IX КЛАС

№ по ред	Наименование на разделите и темите	Брой часове
	Раздел 1. Въведение в предмета:	2
1.	Общи сведения за комбинаториката и цветознанието и тяхното място в графичния дизайн	
	Раздел 2. Формообразуване:	20
2	Психология на възприятието. Зрително възприятие, емоционално възприятие.	
3.	Теории за психологията на възприятието. Гещалт-психологията – базисни принципи и закони.	

4.	Принцип на близост;	
5.	Принцип на подобие;	
6.	Константност, цялостност;	
7.	Затвореност: принцип за допълването до цялост или транспозиция;	
7.	Принцип за последователност, на правилно продължение;	
8.	Принцип на добрата форма, на простотата;	
9.	Принцип на повторението, копирането, имитацията;	
10.	Принцип на общата зона (обща съдба).	
11.	Принцип на предварителното знание.	
12.	Парадокси при организацията на възприемането – невъзможни фигури.	
13.	Фигура и фон взаимоотношения: камуфлаж, фонова зависимост, отделяне на обекта от средата, фигура и фон.	
	Раздел 3. Зрителни илюзии:	6
14.	Двойствени изображения	
15.	Допълване до цялостен образ.	
16.	Едновременен контраст.	
	Раздел 4. Възприемане на формата:	6
17.	Възприемане на пространството.	
18.	Възприемане за дълбочина и обем.	
19.	Емоционално възприемане.	
	Раздел 5. Модул и модулност:	14
20.	Видове модулни мрежи (правилни, полуправилни и неправилни).	
21.	Геометрично преобразуване на правилни и полуправилни мрежи.	
22.	Преобразуване на многостени и многостенни структури.	
	Раздел 6. Предмет на цветознанието:	2
23.	Физически свойства на светлината.	
24.	Основни характеристики на цвета.	
	Раздел 7. Видове цветове:	2
25.	Хроматични цветове.	
26.	Ахроматични цветове.	
	Раздел 8. Смесване на цветовете:	6
27.	Адитивно смесване.	
28.	Субтрактивно смесване.	
	Раздел 9. Въздействие на цветовете:	14

29.	Цвят и настроение.	
30.	Влияние на видовете осветление.	
31.	Физиологично и оптично въздействие на цветовете.	
32.	Илюзия за пространство при степенуване на цветовете.	
33.	Илюзия за пространство чрез контраст.	
	Общ минимален брой учебни часове	72

1. Раздели и теми:

Раздел 1. Въведение в предмета:

- 1.1. Общи сведения за комбинаториката и цветознанието и тяхното място в графичния дизайн

Раздел 2. Формообразуване:

- 2.1. Психология на възприятието. Зрително възприятие, емоционално възприятие.
- 2.2. Теории за психологията на възприятието. Гещалт-психологията – базисни принципи и закони.
 - 2.2.1. Принцип на близост;
 - 2.2.2. Принцип на подобие;
 - 2.2.3. Константност, цялостност;
 - 2.2.4. Затвореност: принцип за допълването до цялост или транспозиция;
 - 2.2.5. Принцип за последователност, на правилно продължение;
 - 2.2.6. Принцип на добрата форма, на простотата;
 - 2.2.7. Принцип на повторението, копирането, имитацията;
 - 2.2.8. Принцип на общата зона (обща съдба).
 - 2.2.9. Принцип на предварителното знание.
- 2.3. Парадокси при организацията на възприемането – невъзможни фигури.
- 2.4. Фигура и фон взаимоотношения: камуфлаж, фонова зависимост, отделяне на обекта от средата, фигура и фон.

Раздел 3. Зрителни илюзии:

- 3.1. Двойствени изображения
- 3.2. Допълване до цялостен образ.
- 3.3. Едновременен контраст.

Раздел 4. Възприемане на формата:

- 4.1. Възприемане на пространството.
- 4.2. Възприемане за дълбочина и обем.
- 4.3. Емоционално възприемане.

Раздел 5. Модул и модулност:

- 5.1. Видове модулни мрежи (правилни, полуправилни и неправилни).
- 5.2. Геометрично преобразуване на правилни и полуправилни мрежи.
- 5.3. Преобразуване на многостени и многостенни структури.

Раздел 6. Предмет на цветознанието:

- 6.1. Физически свойства на светлината.
- 6.2. Основни характеристики на цвета.

Раздел 7. Видове цветове:

- 7.1. Хроматични цветове.
- 7.2. Ахроматични цветове.

Раздел 8. Смесване на цветовете:

- 8.1. Адитивно смесване.
- 8.2. Субтрактивно смесване.

Раздел 9. Въздействие на цветовете:

- 8.1. Цвят и настроение.
- 8.2. Влияние на видовете осветление.
- 8.3. Физиологично и оптично въздействие на цветовете.
 - 8.3.1. Илюзия за пространство при степенуване на цветовете.
 - 8.3.2. Илюзия за пространство чрез контраст.

V. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ ОБУЧЕНИЕТО

В края на обучението учениците трябва да притежават следните знания, умения и компетентности:

знания:

- основните елементи и понятия в комбинаториката и цветознанието;

- спецификата на възприемане на отделните форми и цветове;
- познават методите за изграждане на двуизмерно и триизмерно пространство чрез форма и цвят;
- познават изразителни и изобразителни възможности на формите и цветовете;
- познават психологическото въздействие на формите и цветовете;

умения:

- прилагат знанията за форма и цвят в графичните композиции;
- използва възможностите за емоционално въздействие на формите и цветовете при проектирането;
- преценява възможностите за използване на форма и цвят съобразно зададената тема;
- изразява емоционално отношение чрез форма и цвят;
- постигат единство между формата и цвета в композиционни решения за рекламен продукт.

компетентности:

- класифицират формите и цветовете;
- сравняват и коментират самостоятелно и в екип мястото и ролята на формата и цвета в структурата на рекламния проект;
- самостоятелно и творчески прилагат теоретичните знания в дизайнерски задачи.

VI. ЛИТЕРАТУРА

1. Райчев, Р. Структурна комбинаторика – Анубис 2009
2. Райчев, Р. Цветовете в изкуството – издателство Лик 2005
3. Желева-Мартинс Д., Ташева С. Теория на композицията – Онлайн издание, СУБ, 2014
4. Тасев. Д. Учебно помагало Графичен дизайн – НХА 2007
5. Радоева, А. Графичен дизайн: Основни понятия на визуалния език – Славена 2012

АВТОРСКИ КОЛЕКТИВ

Национална професионална гимназия по полиграфия и фотография – София:

Десислава Балджиева – заместник-директор, художник

инж. Цветанка Апостолова – директор